

ספר החקים

לחניכי בית המדרש

אשר

הוסד

ממשפחת זאמזאן

בוואלפענביטטל

התקמו
ולחדש
התקסז

הן יראת יהוה היא חכמה וסוד מרע בינה

פֶּרֶק רֵאשִׁון

אִיךָ יְנַהֲגוּ הַתְּלָמִידִים לְנֶגֶד מוֹרְיהֶם

א' נָעַר כִּי נִמְסַף לְבֵית הָזֶה וּבָא לְשִׁלּוֹחַ בְּטוֹבוֹ מֵעוֹלָם
 לְכַבֵּד אֶת מוֹרְיוֹ לְרָצוֹן וּלְאַהֲבָהם בְּכָל נַפְשׁוֹ בְּעִמּוּדוֹ
 לְפָנֵיהֶם יְהִי נְקִי וְצוּנֵעַ בְּגוּפוֹ וּבְבִגְדָיו וְכִי יֵשֶׁא לַיהוָה דָּבָר יַעֲנֶה
 בְּיִתְוֹן וְעֲנֹת לֵב

ב' הַתְּלָמִיד יִשְׂכּוּעַ בְּקוֹל מוֹרְהוֹ וְלֹא יִסְוֶה מִמֶּנּוּ כִּמּוֹן
 אוֹ שִׂמְלֵא בִּשְׂמֵנוֹ לְאַמְרֵיו וּלְתוֹכְחָתוֹ וְגַם כִּי יִסֵּר יִסְרֵהוּ
 יִקַּבַּל עָלָיו בְּנַפְשׁוֹ שִׂפְלָה בְּלִי תְלוּעָה וְכוֹרֵי וְיֵאָסֵף בֶּן תְּחָם הָאָם
 יִדַּע וְיִשְׁכַּח כִּי לֹא חָפֵץ וְתַאֲוַת הַמּוֹרֶה לִיְסֹר אֶת תְּלָמִידוֹ
 וְלִדְבַר אֲלֵיהֶם קִישוּת רַק טוֹב חֲנִיכּוֹ כִּנְוֵלוֹ וְחָכָם אֲהָב כְּנוֹסֵר
 אֲשֶׁר יִדְרִיכֵהוּ לְאַיְתֵּי חַיִּים

ג' בְּבוֹא הַמּוֹרֶה לְבֵית הַסֵּפֶר כָּל הַתְּלָמִידִים יִקְוּמוּ
 לְפָנָיו בְּלִי הַמוֹלָה וְיַעֲמִדוּ וְכִי יֵשֶׁב הַמּוֹרֶה אֵם הַמָּזָה
 יֵשֶׁבוּ

פֶּרֶק שֵׁנִי

מִדַּתִּי הַתְּלָמִידִים בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ

א' כָּל חֲנִיכֵי הַבַּיִת יִשׁוּם בְּדַת וְדִין כִּי תַכְלִית כָּלֵם אַחַת
 לְלִמּוֹד וּלְעִשׂוֹת עַל כֵּן אֹת לְכָל נֶעֶר וְנֶעֶר לְהִיֹּת
 רְצוּי לְאַחֵיו וְכֹלֵמֶן לְעוֹרֵי בָנִים יִשְׂרָיִם יֵשֶׁל מוֹנֵחַ וְכֹנֵעַ
 מְנַאֲצָה וְהַלְלָה בְּקִרְבֵּי מְרֻעֵיהֶם לֹא יִרְיֹבוּ וְלֹא יִכּוּ אִישׁ אֶת שְׂחֻז
 יִשְׁלָמוּ לְהַתְלוּאֲצֵץ עַל מוֹמֵי חֵבֵר אוֹ לְקַלּוֹתוֹ וּלְהַכְעִיֵּסוֹ עַל
 דְּבַר עוֹנֵשׁ הַנֶּעֱשֶׂה לוֹ וְהַתְּלָמִיד אֲשֶׁר יִחְשֵׂא לְאַחַת מֵאֵה בְּמִרְוֹ
 וּבְמַעַל יוֹסֵר שָׂבַע עַל חֲטָאֵתוֹ וְיַחְרֵם מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ כְּבָן מִבְּשׁ
 ב' נֶעֶר הַנֶּעֱצָב מִחֻבְרֵיו וּבָא לְעִצּוֹק עָלָיו יֵשֶׁא אֶת וְדָרוֹ לְפָנֵי
 הַנֶּגֶד וְהוּא יִתְקוֹר הֵיטֵב לְשִׁפְטֵי מִשְׁפַּט עֲדָק בְּיַרְיָם
 וְאוֹלָם הַנֶּעֶר לֹא יִחְתֵּר לְקַחַת נֶקְמָה וּלְהַרְעֵל לְאִישׁ רֵיבוֹ
 ג' אִכְנוּם בְּלִבְדֵי בִי נִגְעָה הַרְעָה אֶל נַפְשׁוֹ וְלוֹ נִעֲשֶׂה הָעוֹל לְךָ
 הַנֶּעֶר לְקִרְיָ לְרִין אֶפְסֵס הוֹלֵךְ דְּרִיל הַמְלִישִׁין כָּל דְּבַר אֲשֶׁר
 גַּם לוֹ גַּם לְטוֹבַת הַפְּלִל לֹא יִזְקֵק עוֹנוֹ יֵשֶׂא וְיֵאָרֵךְ כִּי אֶכְלֵת שְׂטֵנְתוֹ
 יַעֲנֵשׁ לְעֵדֶךָ חֲשָׂאוֹ

ד' הַתְּלָמִיד לֹא יִמְכּוֹר מְאוּמָה לְרֵעֵיו גַּם לֹא יִקְנֶה דְבַר מִבְּלִי
 רַעַת הַנֶּגֶד וְנֶעֶר בִּי יַמְעוֹל מְעַל וְיִגְנוֹב סִפְרִים אוֹ דְבַר
 חֲסִיר מְרֻעָהוּ אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה הַנֶּעֶר הַהוּא יוֹסֵר כְּנוֹסֵר חֲזִק

ויהי לשמיעה ולקלוז בעיני חבריו
 ה' כל צור ונער ישמר לבלתי ישחית ויגאל את ספרי
 חבריו וכליהם
 ו' בעלת הלמוד אל יפן תלמיד ליעהו ולא ישים עין על
 רבי חברו גם לא ישחית בעת הכתב ולא יכתב איש
 בספר עמיתו מבלי דעת ורשיון המורה

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

משפט התלמידים מדי למדן
 ואיך ינהגו ביתר הזמן

- א' בקומם בבקר מקשתם ירחיעו את פניהם ויריהם וישטפו את פיהם וישחרו מזהם מלאש וער רגל לא יראו לפני מורהם בבגדי צואה ויש כלות קרועות
- ב' טרם החל שעות הלמוד כמו רביעית שעה יהי התלמיד בחדר גם בבקרום בין הערבים
- ג' והכין את צרכו אשר בא ללמוד ספרים ועשים וכדומה וישב בנחת על מועדו ולא ירוץ הנה והנה תוך החדר גם אכל לא יאכל ולא ירבה רנה ושאון יזהר לבלתי הביא מאכלים ורברי מחוק לבית הספר
- ד' בשבתו את פני המורה ישב ישאן עינו ולבו וקול מרהו לא ידבר בלי רשיון המורה לא יחדה דון לתת דבר לרעו ולא לחש באזניו כי בזאת יחריד ויפריעי
- ה' התלמיד אשר קראו המורה לקרוא ללשנות או להשיב על שאלתו יקום ויעמד עד פלונו לדבר
- ו' והיה כי יקרא או ידבר אחד התלמידים במעות המרה כלם יחשבו אין כי אם הנקרא בשם הוא ידבר ויענה ואלם אם אין מענה בפי הקרוא ואחר יחשבנו לדעת הנער הזה יקום למען הראות חפצו לדבר ויעמוד דמם עד אשר יגנוז המורה אם עוד אחרים יקומו הוא יענה אשר יקראנו המורה בשם
- ז' גם כי ישאל תלמיד דבר יקום ויחריש עדי ישכנעו רשיון מרהו לדבר
- ח' לא יסורו מקומם בעת הלמוד אף בין שעה ושעה ויכלו לצאת מהלשכה לצורך מה אחר אשר קם המורה ומאז ישבו או נתנם ללתי ולא יתמה מהו יותר מלשכונת רעים אף במאמץ וישקו ועל המעלות ירדו ועלו בלאט ולא בחפזון וישלמו לבלתי יזעפו בבית בקול ענות והמולה

ככלות זמן הגזרה יצאו הנערים לפי סדר מושבתיהם
 ואיש אחיו לא ידחקו ולא ירפנו להקדימו
יא • כל בלע ויזיק עלם רבד מהבית או מכל הבית וכו'
 יאשה בפחזות רוחו להשחית ישלם את הנזק
יב • ולא בלבד בעת הגזרה גם כי נפטר ממלהו יהי חרוש
 ונכון במלאכתו אם יאלף חכמה ויעש חיל ישגור
 וישלש ויכתוב את אשר הורהו למלמדו וישגן בשכלו
 לדעתו היטב וכי נתן לו המלה קצב יעשנו ורבר לא
 יפלארצה מפלנו
יג • תלמידים טובים לא ידמו לבנים חסרי לב אשר תמיד
 פחת מקל רדה גם כי אין כורה אצלם ישבו שאנן
 ולא יבלו עתם לרוק
יד • אין נער יצא מהבית בלי צות ורושיון הנגיד
טו • כל בן מבין ישמר כרע וירחק מלה עציב את כוריו
 גם בלי מוסד וישבט ירא וישכיל אישר חובו לישלוע
 בקולם ולשית פעל דיון וישל יען פי זאת המסל
 לאשרו ובה ימצא חן בעיני שמים ואדם

mit dem Drabstücken übersezt
und geschrieben nach einer
Zung. —